

Lina Òdena

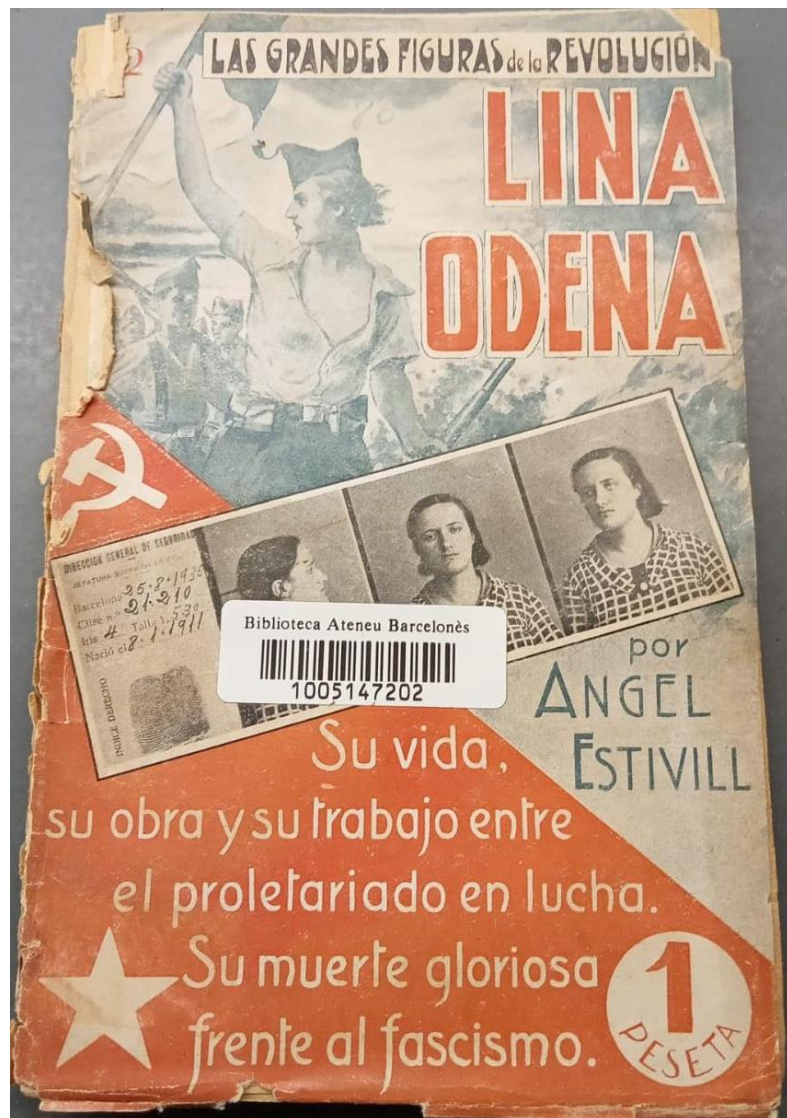
Biografia (1911-1936):
Fonts, textos i context.

(Isabel Alonso Dávila)

Principals fonts:

Àngel Estivill, Editorial Maucci,
Barcelona, 1936

Manuel Moreno, Fundació Pere Ardiaca,
edita Debarris, Barcelona, 2008

ISBN: 978849353428-8

9 788493 534288

DL: B-48871-2008

www.fpereardiaca.org

Av Portal de l'Àngel, 42, 2n A
08002 Barcelona
Tel. 935114458

Edita:

DeBARRIS

Perla, 31 bxs.
08012 Bxs.
www.DeBarris.com

Col·lecció d'altres Núm. 21

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

Imprimeix:
Creacions Gràfiques Canigó

Àngel Estivill

(El Molar del Priorat, 1908-Cuauhtémoc de Mèxic, 1994)

- Tres anys més gran que Lina.
- Combatent en la jornada del 19/7/1936.
- Comissari polític de l'Exercit Popular de la República.
- Camp de refugiats de Colliure i d'Argelès.
- Va passar pels següents partits:

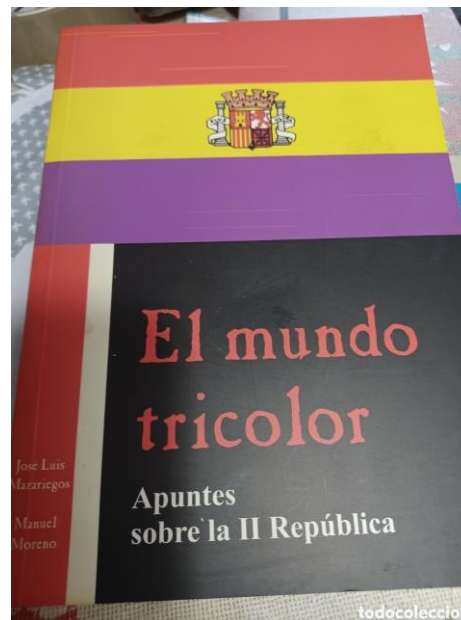
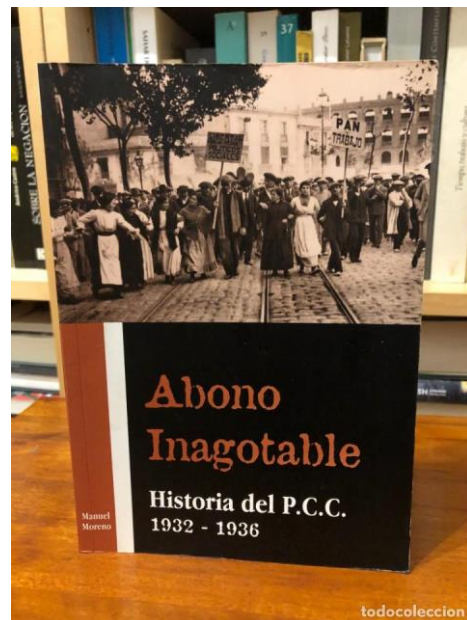
Estat Català, BOC (1930), Federació Catalana del PSOE (1936), Partit Socialista Unificat de Catalunya/PSUC (un dels seus fundadors, 23/7/1936), Moviment Socialista de Catalunya (1942).

1979: Va visitar de nou Barcelona 40 anys després del seu exili.

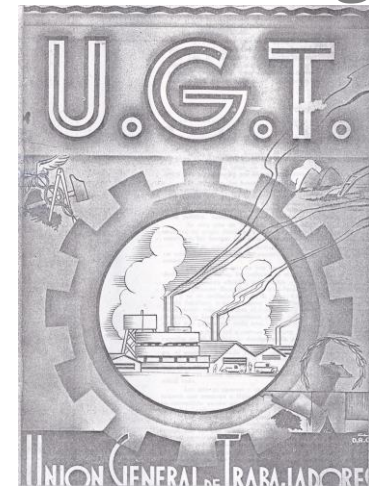
Manuel Moreno (El Coronil/Sevilla, 1960)

- Responsable de l'Àrea d'Història de la Fundació Pere Ardiaca.
- Autor de *Abono inagotable. Historia del PCC. 1932-1936.*
- Coautor de *El mundo tricolor. Apuntes sobre la I y la II República.*
- Coordinador de *Margarida Abril: d'Un roig encès.*

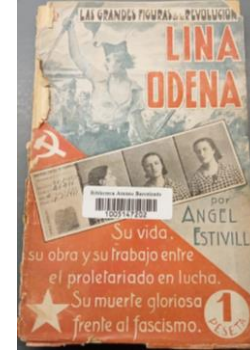

Lina Òdena: Biografia. Fins als 20 anys, 1931

- **8/1/1911**: neix a Barcelona, al Passatge Pellicer s/n.
- Filla de José i Maria Dolores, que regentaven una sastreria modesta.
- Va anar a col·legi fins al 11/12 anys (**1922 ó 1923**)
- Treballa ajudant a la seva mare a la sastreria: aprèn l'ofici.
- Lectora compulsiva.
- Comença a treballar a una coneguda sastreria del Passeig de Gràcia.
- S'afilia a la Unió General de Treballadors (UGT)

Lectora compulsiva. Així ho explica Àngel Estivill

“Leyó mucho; al principio sin orientación, por instinto. Leía todo lo que le caía en las manos. Todo lo que tenía una protesta prendida entre las líneas, un airón de rebeldía en las frases, se elevaba, se grababa indeleblemente en la conciencia de la futura militante. Y así leyó, comprándolos ella, o prestándoselos alguien, los primeros libros revolucionarios. A bandadas entre el anarquismo y el socialismo, discurriendo su espíritu joven entre estas líneas ideológicas, se fue formando su conciencia de obrera y de joven luchadora.

Los semanarios del Partido fueron su mejor orientación primera. Fue el semanario del Partido quien le llevó un día al viejo y destartado local de la calle Aviñó “

Principis de maig de 1931 (20 anys): Entra al Partit Comunista

- L'encarreguen el treball en les Joventuts Comunistes, que passaven per una situació crítica.
- Desavinences profundes amb al seu pare: abandona molt aviat la llar familiar. Es troba algunes vegades amb la seva mare, però d'amagat del pare.

Quan Lina entra al Partit Comunista... (segons Àngel Estivill, 1936)

“En estos tiempos heroicos, en estos tiempos en que la lucha era dura y difícil, ardua y fatigante, pero que era embriagadora como un vino generoso, llegó al marxismo, nació al marxismo, pura de resabios, sin pasado doctrinal, blanco su pensamiento y su corazón como un libro sin imprimir, la “primera muchacha” de una célula del Partido Comunista.

Fue un día de fiesta roja. En el corazón de Lina Odena debió vibrar una honda emoción, un presentimiento de heroísmos, la premonición del mártir.”

Quan Lina entra al Partit Comunista... (segons Àngel Estivill, 1936)

“Ella entró en una célula y fue destinada al trabajo entre las mujeres y la juventud. Dividía las horas del día entre el partido, el trabajo y el estudio. Apenas dormía.

Y pronto su voluntad de aprender, su trabajo continuado y tenaz le destacó entre los jóvenes militantes.”

Lina es converteix en quadre polític i dirigent

- Es converteix en un quadre polític de les Joventuts amb una **important projecció, tant a les Joventuts com al PC.**
- **28/6/1931:** Eleccions a Cortes. Pèssims resultats del PC. Decepció per a Lina. Planteja a la direcció del Partit la seva preocupació i **el seu anàlisi:** un dels principals obstacles va ser la **incapacitat del partit per entendre el fet nacional català.** La seva tesi no és compartida per gran part de la direcció.
- Membre de l'equip de direcció del PC com a responsable de la Joventut Comunista (JC).
- Amistat amb Margarida Abril, jove comunista de Mataró, filla del responsable del PC al Maresme (dirigent del sindicat del vidre).

Margarida Abril

Margarida Abril i González

La Margarida Abril, va néixer a Argentona dissabte 6 d'agost del 1910. Va ser una dona revolucionària que va lluitar sempre pels drets de la classe treballadora. Es va distingir en la lluita a favor de les llibertats democràtiques i nacionals de Catalunya. Va morir el 13 d'agost del 2003 a Mataró.

El 1931, en proclamar-se la República, la Margarida, juntament amb altres joves, va fundar la Joventut Comunista a Mataró i al Maresme, sent la

responsable comarcal i formant part de la seva direcció nacional que dirigia la Lina Ódena, amb la que la va unir una gran amistat.

Durant la guerra civil la Margarida va estar destinada al front d'Aragó, ajudant les joventuts de l'exèrcit. Va participar en la retirada de les unitats republicanes fins que el front es va estabilitzar a les terres de Lleida, on es va quedar a treballar al costat d'en Pere Ardiaca. Amb la retirada va arribar a Barcelona i, juntament amb en Santiago Carrillo i altres dirigents de les

JSUC, va començar l'exili cap a Figueres i a continuació va passar a França. Va acabar, com tants altres republicans i republicanes, al camp de concentració d'Argelès, d'on va poder escapar al cap d'uns mesos amb altres militants de les JSUC, dedicant-se a ajudar persones que estaven amagades a Espanya sense poder sortir.

Poc després, la direcció del PCE i la del PSUC van decidir que la Margarida s'havia de preparar políticament per incorporar-se al treball clandestí a Catalunya, i ella es va dedicar a aquesta tasca durant els anys 1942 i 1943, coneguda amb el nom de guerra de "Ramona".

El 1946 va tornar a exiliar-se a França, des-

prés del V Congrés del PCE. L'any 1954, la Margarida deixa de treballar per als grups de dones i es escollida responsable de l'organització del PSUC a França.

No va tornar a Catalunya fins al 1975, any en el que va morir el dictador, formant part del Comitè Central i del Comitè Executiu del PSUC. El 1982, quan es va trencar el PSUC, la Margarida, disconforme amb les posicions de la direcció, entre elles les expulsions de companys i companyes que defensaven els postulats del V Congrés, va col·laborar en l'organització del Partit dels i les Comunistes de Catalunya.

Va ser membre del Comitè Central del PCC fins a la seva mort.

Un peculiar estil per organitzar la Joventut Comunista. Problemes amb el Partit.

- **Casals amb activitats no només polítiques:** culturals (teatre, cors, balls), esportives (muntanyisme, natació, ...), cursos de confecció,...

- **Activitats obertes a joves de diferents tendències polítiques:** socialistes, llibertaris, nacionalistes.
- **Problemes amb la direcció del Partit:** en contra de fer feina conjunta amb joves que no fossin del partit. La direcció va arribar a qualificar-los de “petit-burgesos” i “joventut podrida”.

Treball amb les noies de la Joventut Comunista

Aspectes positius: el Partit teoritzava sobre la igualtat i la lluita pels drets de les dones.

Dificultats:

- Nombre reduït de noies en la JC, predomini numèric dels nois.
- En gran part, filles, germanes o companyes d'homes del Partit. Actituds masclistes dintre del Partit.
- Acceptaven com a natural la supremacia dels companys.

Lina és seleccionada per participar als cursos de formació per a joves a l'URSS (d'agost/1931 a octubre/1932, 14 mesos).

La **Internacional Comunista** ofereix al PCE de Catalunya enviar a cinc joves a estudiar a l'URSS per a formar-los com a quadres dirigents:

- Textos teòrics.
- Documents de la Internacional Comunista.
- Oratòria.
- Tàctiques de propaganda i agitació.
- Visites a escoles.
- Avenços de l'economia soviètica (visita a fàbriques, cooperatives i explotacions agràries).
- Maneig d'armes i explosius.
- Entrevistes amb la Internacional Juvenil Comunista: la situació catalana, nacionalisme, drets de les dones, la joventut, ...
- Treball final: "Les diferents visions del nacionalisme català. Propostes d'actuació". Premiat.

Delegados alemanes en el congreso fundacional de la Internacional Juvenil Comunista, Berlín, 1919

Durant els 14 mesos a l'URSS

La Internacional Juvenil Comunista es va entrevistar amb regularitat amb ella. Temes:

- la situació catalana i el fet nacional (alguns exemples de l'URSS).
- Les dones a la Joventut: la lluita pels drets de la dona passa per la de l'emancipació de la classe treballadora. Però, mentre, s'han d'anar conquerint espais més grans d'igualtat.

Lina Òdena a l'URSS segons Àngel Estivill

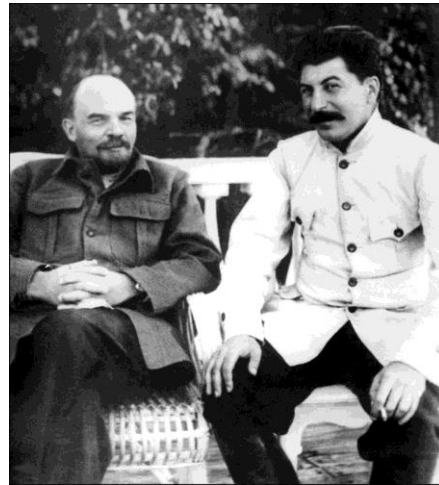
LA MEJOR BOLCHEVIQUE

Lina realizó un día su sueño de hadas. Lina fue mandada a Rusia por la organización juvenil del Partido Comunista. Allí estudió la vida de los jóvenes obreros; oyó sus cantos de alegría y de optimismo; escuchó sus palabras de constructores de una civilización nueva; escuchó a los hijos de los compañeros de Lenin y de Stalin, a las jóvenes hijas de las mujeres rusas “educadas por la Kollontái”. Visitó las grandes fábricas, los sindicatos, las cooperativas. Las instituciones de ayuda social; los cuarteles del ejército rojo en donde vive, piensa y estudia la juventud armada, salvaguarda de las conquistas de la revolución de octubre.

Quins textos teòrics llegiria a l'URSS? El que ens diu l'Àngel Estivill

“(...) tenía tres admiraciones:

- Lenin,
- Stalin y

- Alejandra Kollontai.”

Lina, sobre Stalin, segons Àngel Estivill

- “Stalin –decía Lina– es un bloque de granito”
- “Él no se equivoca –añadía en un discurso– porque antes de dar un paso mide las distancias, la fuerza de los pies del pueblo y la resistencia del piso por donde avanza. Es la tenacidad, la fuerza y la prudencia.”
- “Los despechados”, nos llamaba a los que entonces no seguíamos la línea del partido Comunista. Por más que en nuestras discusiones particulares le argumentásemos, le diésemos razones y más razones.
- Para ella no había más verdad que la verdad de su convicción, la verdad que veía reflejada en la actuación de **la Tercera Internacional, “con la que estable plenamente conforme”**.

Lina sobre la Tercera Internacional, segons Àngel Estivill

Internacional Comunista <i>Коммунистический интернационал</i>	
	
Presidente	Grigori Zinóviev ^a (1919-1926)
Secretario/a general	Nicolái Bujarin ^b (1926-1929) Gueorgui Dimitrov ^c (1934-1943)
Fundación	2 de marzo de 1919 ^d
Disolución	15 de mayo de 1943
Escisión de	Segunda Internacional

de la Tercera Internacional, “con la que estaba plenamente conforme”. “Es que nosotros creemos que, en Alemania, creemos que en la China...” “Nada –replicaba– la Internacional es la Internacional de Marx, de Lenin y de Stalin, es la Internacional del Partido Comunista Ruso, de todos los Partidos Comunistas del mundo, la Internacional de la clase obrera, y quien no está con la Internacional no es comunista, no es marxista revolucionario. Es un enemigo, un traidor, consciente o inconsciente, de la clase obrera.”

Lina sobre Alexandra Kollontái, segons Àngel Estivill

- 30 línies per explicar la seva opinió (Àngel Estivill).
- 6 línies per a la rèplica de Lina Òdena:

–La tuya es una concepción demasiado rígida de la mecánica social –me replicaba Lina Òdena–. Tienes tu parte de razón; pero yo creo que hay que actuar en los dos frentes. Adelantarse a los acontecimientos; revolucionar las conciencias dormidas, romper los moldes, sacudir los convencionalismos. Hay que romper prejuicios, Hay que empujar adelante el avance moral del pueblo. La Kollontai hizo una labor formidable con sus propagandas y con sus llamadas a las mujeres... Fue una especialista...

- 12 línies per la resposta de l'Àngel Estivill a l'opinió de Lina Òdena

Lina sobre Alexandra Kollontái, segons Àngel Estivill

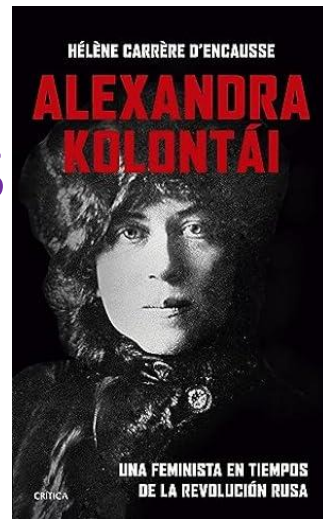
–Eso son frases. La Kollontái fue una gran mujer. Una revolucionaria modelo. Las mujeres rusas le deben una conciencia que ella creó con sus libros, con su actividad revolucionaria.

–Yo prefiero a Clara Zetkin, prefiero a la Krupskaja. Prefiero a nuestra “Pasionaria”, casada “monogámicamente”; prefiero a Lenin, fiel a una sola mujer, fiel a una concepción; prefiero a Marx, buen padre de familia y buen esposo, por encima de adjetivos de “burgués” o de “proletario”, esposo en el sentido humano; prefiero a Liebknecht, enamorado de su compañera...

Y Lina Odena me miraba sonriendo, con un poco de ironía en la mirada, con un poco de compasión hacia el “marxista romántico”, como me llamaba a veces...

Què podria haver llegit Lina Òdena d'Alexandra Kolontái? Amistat amb Maria Fortus/Casanellas (rusa)

- “A propósito de un tema antiguo” (1911)
- “Moral sexual y lucha social” (1911).
- “La asociación para la protección de la maternidad y la moral sexual”, 1912.
- “Sobre mi vida y mi actividad”, Odesa, 1921.
- *Catorce conferencias en la Universidad Sverdlov de Leningrado, 1921.*
- *“Cartas a la juventud trabajadora”, 1922-1923.*
- “Extractos del diario del año 1914”, Moscú, 1924.

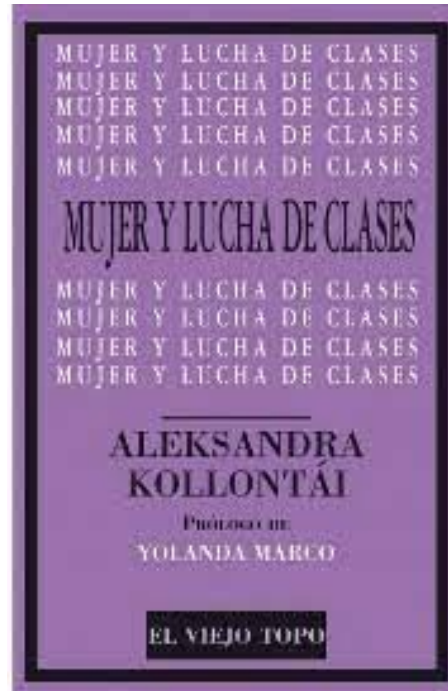
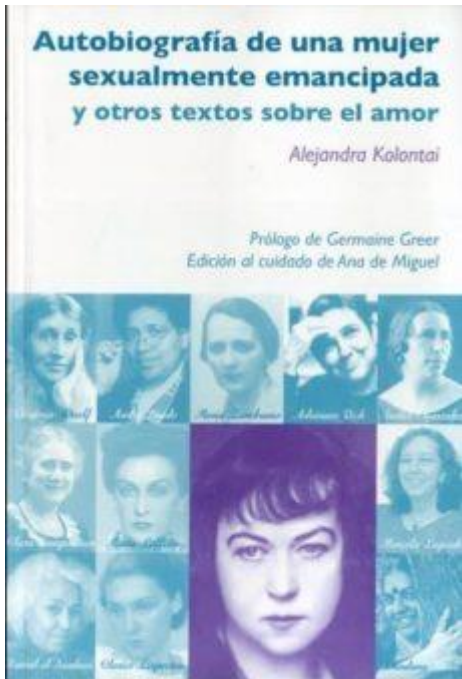
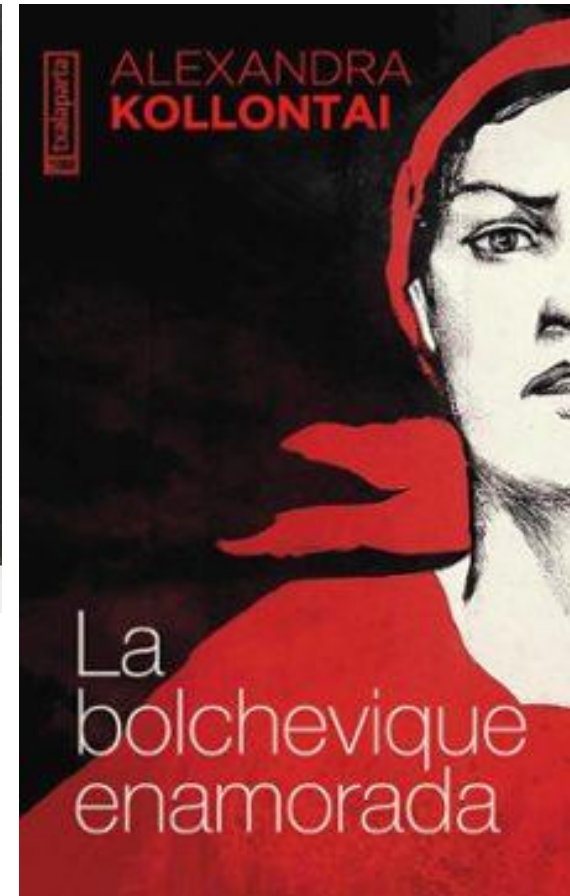
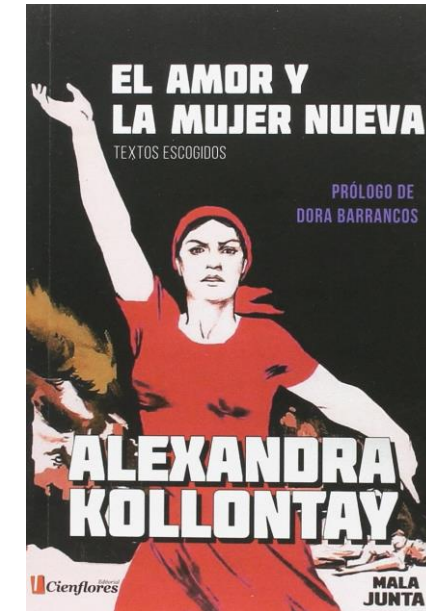
(2023)

Alexandra Kollontái es continua publicant avui en castellà

2015

2016

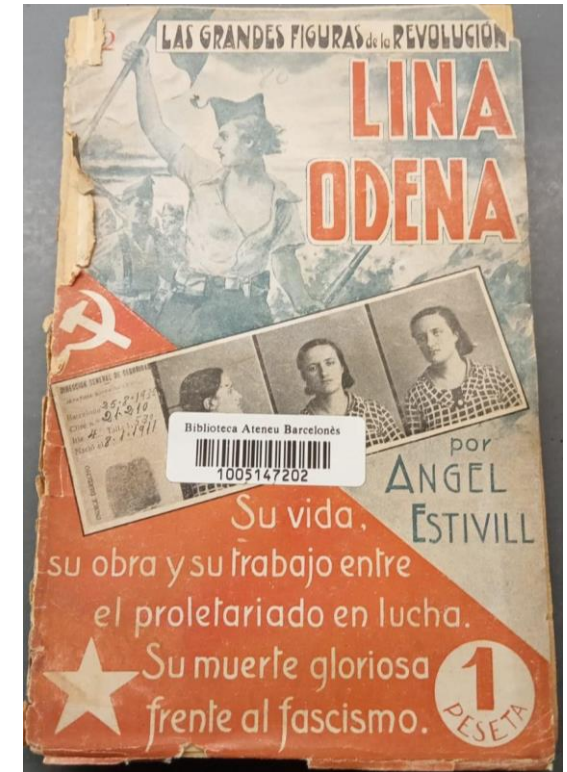
Torna a Catalunya (octubre/1932), 21 anys: hi arriba com a membre de la Internacional Comunista

- Més conseqüent amb el que pensava.
- Intransigent amb les actituds masclistes dins el Partit.
- S'enfronta amb la direcció del Partit, però ara ja com a membre de la Internacional Comunista.
- Comença a escriure algunes col·laboracions a l'òrgan del PCE Català: *Catalunya Roja*. Així es dona a conèixer al conjunt del Partit.

Com torna de l'URSS a Catalunya, segons Àngel Estivill

Lina volvió bolchevique. Con el humo de las fábricas rusas, en el contacto con los jóvenes de la Unión, eliminó todas las impurezas doctrinales. El extremismo de su juventud ardiente y apasionada. Eliminó asimismo el algo de esnobismo de su actuación. Volvió formada.

Els dos primers articles de Lina Òdena (temes soviètics. A ambdós hi ha referències a les dones

LA REPÚBLICA AUTÓNOMA D'ADEGUEI

Revolució d'Octubre es compta
operació de les nacionalitats

LINA ÓDENA, CATALUNYA ROJA, N°28
29.12.1932

¿QUE HA DADO LA REVOLUCIÓN
DE OCTUBRE A LOS CAMPESINOS RUSOS?

La vida en los "coljoses" (haciendas colectivas)

LINA ÓDENA, CATALUNYA ROJA, N° 19
22.6.1933

Lina articulista segons Àngel Estivill

“Desde entonces la prensa del PC de Cataluña tuvo una firma al pie de unos artículos inflamados de inquietudes, contundentes y breves. La personalidad de Lina iba dibujándose con trazos enormemente vigorosos.”

Quan Lina comença a publicar articles dirigits a les dones... (segons Àngel Estivill, 1936)

“Un día publicó un artículo en *Catalunya Roja*, hablándoles, con frases cálidas, a las mujeres. Aquel primer artículo le valió sinceras felicitaciones. De entre las “primeras chicas” destacaba una. Las mujeres, antiguas militantes del Partido la abrazaban. Sus camaradas femeninos vieron en ella la futura dirigente, la futura personalidad obrera.”

Primer text seleccionat (29/6/1933)

A LAS MUJERES OBRERAS

LINA ÓDENA, CATALUNYA ROJA, N° 20
29.6.1933

Compañeras: A la mujer obrera como elemento incorporado al proceso de producción le corresponde también dar su opinión y expresar su voluntad sobre el sistema político por el que debemos regirnos.

La burguesía hasta ahora, se había resistido a conceder el voto a la mujer porque le interesaba tener esa parte del proletariado alejado de las luchas y de toda actividad política para así continuar explotándola mejor.

Actualmente ante la imperiosa voluntad de la mujer de participar en la vida política, que reclama el cumplimiento de las promesas de concederle el voto -que le hiciera la burguesía y que ahora le concede- confiada conquistará la mayoría de los sufragios de la mujer la que, falta de preparación política e influenciada por la religión, le dará sus votos. Ante eso vemos como la Lliga trabaja febrilmente por medio de sus organizaciones en las sacristías y principalmente entre las familias obreras que reciben algún socorro de las organizaciones cristianas, convertidas estas en oficinas electorales.

- Posició de La Lliga
- Posició d'Esquerra
- Posició del PCC

Lina Òdena, oradora, segons Àngel Estivill

“(...) ovación cerrada de los obreros y de las obreras, de los jóvenes oyentes, rubricaba la primera frase de gran orador de la que después había de ser una de las mejores tribunas de las Juventudes Unificadas de Cataluña y de España.

Otros dos o tres discursos más en las barriadas y en los pueblos. Otras ovaciones de aquellos trabajadores que empezaban, entonces, a oír la voz de propagandistas del marxismo como trompetas desconocidas de unas verdades nuevas. Y luego la gran consagración en un mitin central.

Lina Òdena habló en “La Bohemia”. “La Bohemia”, hoy el “Gran Price”, había sido la catedral política de Barcelona. Sala de baile espaciosa y bien ventilada, todos los partidos políticos, todas las organizaciones obreras, habían celebrado en ella actos de propaganda”

Novembre de 1933 (22 anys): intervé a l'acte d'homenatge a Ramon Casanellas i Francisco del Barrio

A "La Bohèmia Modernista" (Floridablanca/Casanova)

Lina Òdena, oradora,
segons Àngel Estivill (1936)

“Y Lina triunfó en “La Bohemia”. Desde aquel día los carteles de los mítines del Partido Comunista de Cataluña tuvieron un nombre más, que atraía a las obreras de los talleres, a las juventudes de las fábricas; Lina Òdena era la oradora obligada de los mítines de resonancia en los que había de hacerse oír la voz rotunda y clara de la juventud, de la nueva generación”

Lina continua escrivint articles

POR LA BOLCHEVIZACIÓN DE LAS JUVENTUDES COMUNISTAS

de **LINA ÓDENA,** **CATALUNYA ROJA, N° 23**
23.9.1933

Lina Òdena candidata por el PCC en les eleccions generals del 19/11/1933 (22 anys)

Lina aconseguí:

- a la ciutat de Barcelona: 2.460 vots
- i 722 més per la província.

(El candidat comunista més votat va ser en José del Barrio amb una diferència sobre la Lina de només 250 vots).

LA VANGUARDIA
BARCELONA
NOTAS GRÁFICAS Martes 21 de Noviembre de 1933 OCHO PÁGINAS

Barcelona. - La zona más densa de las elecciones para diputados la día la gran afluencia de electores libertarios, que recorren por primera vez en el extranjero. Muchos de ellos los otros sectores sociales a disponer en voz en los centros, agitan en algunos los peligros. - (En. Huesos)

José del Barrio

13/12/1933: Creació de l'Aliança Obrera. La posició de Lina dintre del PCC queda en minoria

- Es van adherir: Sindicats d'Oposició, Federació Sindical Llibertària, Federació de Sindicats Exclosos de la CNT, UGT, Partit Sindicalista, Federació Catalana del PSOE, Esquerra Comunista, BOC, USC i la Unió de Rabassaires.
- El PCC ataca ferotgement l'Aliança com a contrarevolucionària, mentre que Lina defensa la seva participació en ella.

(...) una entidad benemérita: El **Ateneo Enciclopédico Popular**, lanzó la consigna verdadera: “¡Alianza Obrera contra el fascismo!” La dirección del Ateneo emprendió una campaña a fondo. Se luchó y se trabajó desde esta entidad para lograr que los partidos y organizaciones liquidaran viejos rencores y limaran asperezas. Costó mucho, pero al fin, en **La Bohemia**, pudo lograrse que se diera un mitin de **Alianza Obrera**.

Fue un mojón en la historia del proletariado catalán. En aquel mitin se dieron los primeros gérmenes del octubre rojo.

Lina Odéna, desde la dirección de las juventudes, trabajó enormemente para que su Partido y las Juventudes se integraran y lograran imprimir sus directivas de clase a la nueva organización de lucha. Trabajó mucho y luchó más contra las incomprensiones y los prejuicios. Dio mítines, publicó artículos y procuró infiltrar sus puntos de vista a sus compañeros. En la dirección del Partido halló buenos camaradas que coincidían con ella y juntos lograron que el Partido Comunista de Cataluña hiciera suya aquella consigna del Ateneo Enciclopédico Popular, bajo la cual cuajó el movimiento de octubre de 1934.

Lina conseguía, en el seno de su Partido uno de sus mejores éxitos políticos.

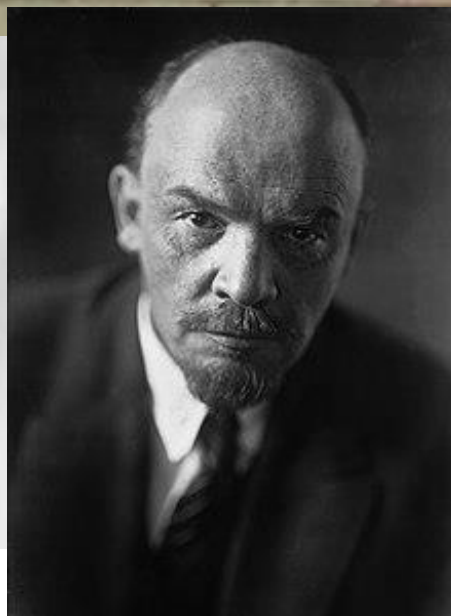
Segon text
seleccionat
(19/1/1934)

Lenin, Liebknecht, Rosa Luxemburgo, tres genios gloriosos que han escrito brillantes páginas en la historia de la revolución.

Los jóvenes obreros que llegamos ahora a las filas de la revolución debemos prestar atención en lo que nos legaron nuestros maestros, acumulado a través de una gran experiencia y de grandes combates revolucionarios. Hoy que la clase obrera se ve desorientada por la falta de una orientación justa, es preciso que nos armemos con las armas ideológicas formidables del leninismo, que es el marxismo enriquecido por Lenin con la experiencia de la época imperialista y de la realización de la revolución proletaria. Solo por medio del leninismo podremos nosotros interpretar justamente todos los problemas de la revolución y desenmascarar a todos aquellos que se escudan bajo la máscara del marxismo para engañar a la clase obrera y apartarla de la verdadera senda de la revolución.

Aquí en Cataluña, que desde hace muchos años impera la ideología anarquista y que ha demostrado plenamente en todos los movimientos que es una ideología desorganizadora de la revolución y por lo tanto perjudicial para los obreros y campesinos, debemos llevar acabo un gran trabajo de esclarecimiento ideológico, dando a conocer a los jóvenes obreros y campesinos de Cataluña el enorme caudal revolucionario que encierra nuestra teoría y la justeza de la línea del Partido y de la Internacional Comunista que interpretan justamente las doctrinas.

LINA ÓDENA, CATALUNYA ROJA, N° 35
19.1.1934

Lina intervé al Congrés fundacional del PCC (26-28/5/1934)

Lina intervé de manera molt crítica envers al Partit: actitud sectària de molts dirigents respecte a la feina de la Joventut. Dificultava l'expansió de la JC.

Propostes:

- 1.- **Proselitisme** entre els joves d'esquerres que ja estaven organitzats (BOC, llibertaris, Estat Català): obtenció de quadres.
- 2.- La lluita de la joventut comunista s'havia d'encaminar no tan sols a l'alliberament social sinó també a **l'alliberament nacional**, que podia tenir també caràcter revolucionari (canvi important respecte a la línia seguida fins llavors).

Van ser acceptades després de debats amb molta tensió.

Juny/Setembre de 1934: Lina ve enfortida la seva posició (23 anys)

- Juny de 1934: VII Congrés de La Internacional Comunista: Instruccions d'unitat.

Inauguración del VII Congreso de la Internacional Comunista

- Setembre de 1934: El PCC demana l'ingrés a l'Aliança Obrera. Després d'enceses discussions es van acceptar les tesis de la Lina, que no eren altres que les que proposava la IC.

CUMPLIR LAS DECISIONES
DEL CONGRESO DE JÓVENES ANTIFASCISTAS

¡Por la libertad de Thaelmann, por un 1º de agosto antifascista!
Los jóvenes antifascistas representando a cientos de miles de jóvenes han tomado parte en las deliberaciones del formidable Congreso de la Juventud contra el fascismo y la guerra.

A pesar de la prohibición de los jefes de la Juventud Socialista la voz de los jóvenes socialistas se ha dejado oír en el Congreso manifestando que por encima de sus jefes está la lucha contra el fascismo, la lucha por la revolución. Toda la juventud antifascista se ha unido en apretado frente único, considerables núcleos de soldados han enviado su adhesión, un soldado representando a millares de obreros uniformados ha dirigido la palabra al Congreso y con la palabra fuerte y energética ha manifestado que ellos están al lado de los obreros y campesinos, que sus fusiles están al lado de la revolución.

¡Jóvenes antifascistas, explotados de las minas, puertos, ferrocarriles, fábricas de armas, campesinos de las nacionalidades oprimidas de Cataluña, Euzcadi, Galicia, Marruecos, todos han dicho ¡presente! en el Congreso todos están dispuestos a luchar contra la guerra y el fascismo, todos están dispuestos a aplastar al imperialismo.

Pero, camaradas, es preciso organizar la lucha, es necesario cumplir las decisiones del Congreso.

LINA ÓDENA, CATALUNYA ROJA, N° 49
26.7.1934

Ernst Thälmann
(Hamburgo, 1886- Buchenwald, 1944)

Terçer text
seleccionat
(26/7/1934)

- El C.C. de "l'Unió de Joventuts Comunistes de Catalunya" va a celebrar un pleno. A medida que la revolución avanza, a medida que la lucha de los obreros y los campesinos se hace más intensa, más duras y más complicadas aparecen las tareas de la Juventud Comunista y también tenemos más responsabilidad delante de la juventud trabajadora.

En el II Congreso de la UJC de España celebrando en mayo se dedicó una atención especial a los problemas de Cataluña, porque es en Cataluña donde se ven con más crudeza las grandes contradicciones del imperialismo.

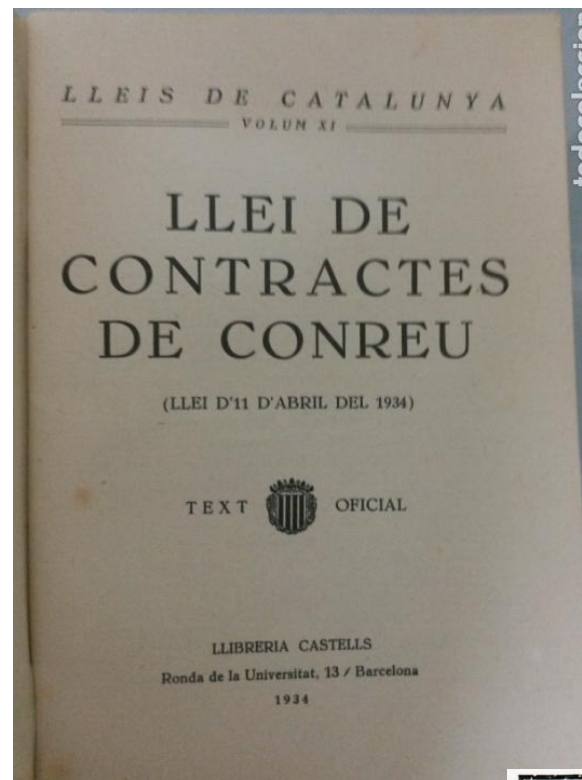
Como penetrar en las fábricas, como atraemos a los jóvenes anarquistas, como ponernos al frente de los jóvenes de Cataluña en la lucha por su emancipación nacional y social, todo ha sido tratado ampliamente en el II Congreso.

Semanas después las masas populares de Cataluña y especialmente la juventud hervían de indignación y estaban dispuestos para la lucha ante las provocaciones del imperialismo español. La Esquerra, traicionando una vez más logró con sus palabras demagógicas paralizar la indignación de las masas que querían ir más allá hacia la completa liberación del pueblo catalán.

Los rabasaires después de pasado el primer momento de ilusión sobre la ley de contratos de cultivo, al ver que ésta no les concede nada, han comenzado a efectuar la "justicia catalana" a sea que como otros años se han quedado con la cosecha o han disminuido la parte que debían dar al propietario. Este año como los otros la Generalitat ha enviado al campo legiones de guardias de asalto y guardia civil para proteger los "derechos sagrados" de los propietarios.

Grandes luchas se preparan, especialmente en el campo, es la revolución que está en marcha, son las masas populares de Cataluña que no quieren continuar como hasta ahora, quieren aplastar al imperialismo y a la burguesía, quieren ver a Cataluña libre nacional y socialmente. En todas estas luchas

LINA ÓDENA, CATALUNYA ROJA, N° 51
9.8.1934

CONTRA LA GUERRA IMPERIALISTA
LA JUVENTUD DEBE LUCHAR EL DÍA 1 DE SEPTIEMBRE

Cinquè text
seleccionat
(23/8/1934)

En 1915 en plena guerra imperialista, la juventud proletaria internacional dirigida por Lenin y Carlos Liebknecht celebró la Conferencia de Berna.

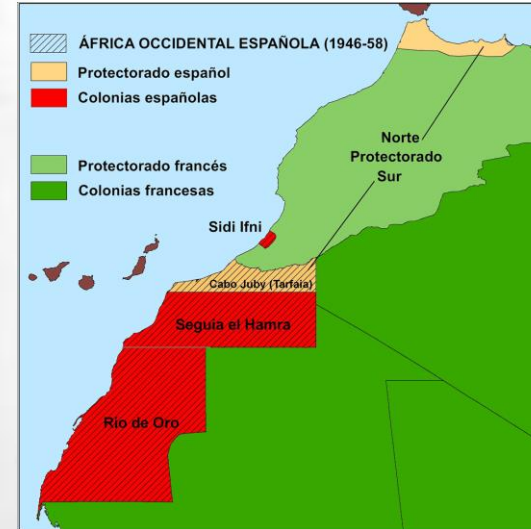
Esta Conferencia se dirigió a la juventud llamándola a la lucha contra la guerra y fijaron para los días primeros de septiembre, cuando la juventud es llamada a filas, una Jornada Internacional de la Juventud contra la guerra y la militarización. Centenares de millares de jóvenes respondieron a la llamada y se manifestaron, organizando huelgas y exigieron de los gobiernos la terminación de la guerra.

Hoy el peligro de guerra se cierne amenazador ante las masas. Países como Alemania e Italia en que el fascismo está en decadencia no encuentran otra salida a su situación más que una guerra. Los ataques contra la Unión Soviética se renuevan con más fuerza. La agresividad de Japón apoyado por el imperialismo internacional se ve en las incursiones que realiza dentro del territorio Soviético, al pretender apoderarse del ferrocarril del este chino y en la detención y desaparición de los funcionarios soviéticos.

El imperialismo español también participa en este concierto internacional, millones de kilogramos de potasa salen para Japón y sirven para la fabricación de explosivos.

Cumple sus compromisos internacionales ocupando Ifni y Asmara sometiendo a su poderío a los habitantes de aquellas regiones que igual que los demás marroquies quieren ser libres, intentan militarizar a la juventud en las fábricas de

LINA ÓDENA, CATALUNYA ROJA, N° 53
23.8.1934

EN PIE CONTRA LA PROVOCACIÓN FASCISTA

Los frutos y la tierra son para quien los trabaja, es la consigna que cada día prende con más fuerza entre los rabassaires y entre los explotados del campo de Cataluña. Como en años anteriores pero con mucha más amplitud, los rabassaires luchan este año contra los terratenientes y sus agentes van a robarles las cosechas que el rabassaire y su familia han arrancado de la tierra con el sudor de su frente.

Es primero Aguilar de Segarra, luego Ordal, San Salvador de Guardiola, Lladó y muchos otros pueblos de Cataluña donde los rabassaires se lanzan a la lucha en defensa de los frutos

que de hecho les pertenecen y que los terratenientes les quieren arrebatarse.

Y en esta lucha titánica son los jóvenes explotados, los hijos de los rabassaires que trabajan la tierra junto a sus padres, que sienten sobre sus espaldas la explotación que desde hace muchos años son víctimas sus padres, los que luchan tenazmente contra los propietarios y las fuerzas represivas dispuestos a jugarse la vida para acabar con la explotación de tantos años llevándose a sus casas todos los frutos defendiéndolos con las armas en la mano, es la juventud explotada del campo que quiere terminar con esta situación de miseria.

LINA ÓDENA, CATALUNYA ROJA, N° 55
6.9.1934

Sisè text
seleccionat
(6/9/1934)

Juntas de Ofensiva Nacional-Sindicalista

Lider	Onésimo Redondo Ramiro Ledesma Ramos
Fundación	10 de octubre de 1931
Disolución	13 de febrero de 1934 ¹
Ideología	Nacionalsindicalismo Fascismo Nacionalismo español Totalitarismo Anticapitalismo
Posición	Extrema derecha

LINA ÓDENA, CATALUNYA ROJA, N° 58
27.9.1934

Unidad de acción es el deseo supremo de las masas explotadas que ven en la realización de esta consigna el paso más transcendental hacia el triunfo de sus reivindicaciones hacia el triunfo de la revolución. Nuestro Partido que ha mantenido siempre en alto la bandera de la Unidad, se veía imposibilitado de realizar esta consigna en toda su amplitud ya que todas las proposiciones de la unidad de le ponía como una valla, la condición de entrar en la Alianza Obrera. Nuestro Partido ante la imperiosa necesidad de realizar la Unidad de acción rompe todos los obstáculos y decide ingresar en las Alianzas Obreras pidiendo solamente el derecho a la crítica.

Nuestra Juventud ha recibido con entusiasmo esta decisión de nuestro Partido. Sólo en algún caso aislado como Sabadell se han mostrado contrario a que nuestro Partido ingresase en la Alianza Obrera, pero sin fundamentar su divergencia sobre bases políticas sino clara y simplemente sobre cuestiones de amor propio de pequeño burgués y en la resistencia a realizar el trabajo de masas que es preciso realizar para conquistar la juventud trabajadora.

La decisión de ingresar en la Alianza Obrera se lleva acabo en los momentos que nuestro Partido y nuestra Juventud es fraternal (sic) que significa exponer todos los problemas de la revolución desde el punto de vista marxista-leninista, luchar por la constitución de los Comités de fábrica, de campesinos, los soviets, etc.

Setè text
seleccionat
(27/9/1934)

Lina participà als “Fets d'octubre” de 1934
(proclamació de “l'Estat Català de la República
Espanyola”)

Yo **te vi luchar el día 6 de octubre.** Te tuve cerca cuando admirabas a los camaradas con tu coraje, con tu valentía. Contra los fascistas, contra los que intentaban asesinar el espíritu progresivo de esta Cataluña, catalana y obrera, que tú amabas tanto, Lina Òdena.

Fuiste de los últimos en abandonar las armas. Cuando ya todo estaba perdido, cuando ya nada podía intentarse, aun luchabas tú, aun inflamabas, con tu ejemplo, el grupo de luchadores de la Rabasada y de San Cugat...

Cuando la columna desfiló por la Comisaría de Orden Público, estaban allí el teniente coronel Ricart, el comandante Salas y varios capitanes y tenientes, entre ellos López Gatell. Ellos, técnicos en la materia, admiraban el magnífico desfile. El coronel Ricart me llamó.

–¡Cómo! ¿También metido en estos quebraderos? ¿Desde cuándo te has vuelto general? ¿Sabes que llevas ahí mucha gente?

–Unos siete mil hombres.

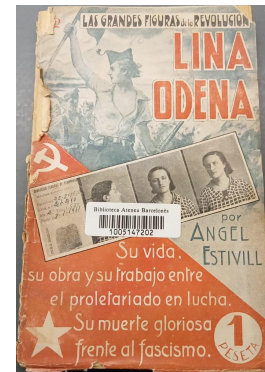
–¿Tantos? Pero yo veo mujeres. Poca cosa podrás hacer de ellas si no organizas la Cruz Roja.

–De estas mujeres respondo yo. Para mí vale tanto una de ellas como tres fascistas. No les temblará el pulso apretando el gatillo de un fusil.

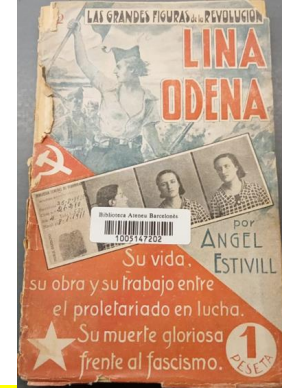
–Sí. Es “el batallón de las mujeres de la muerte” –intervino irónicamente un teniente que jugaba con displicencia con un bastoncillo de montar.

–Puede que sí. Pero le aseguro a usted que si las armamos no hay en su compañía guardias de asalto capaces de hacerlas huir.

Y era verdad. Ellos, técnicos en la materia, admiraban el magnífico desfile de obreros. Y la aseveración mía estaba garantizada. Allí estaba Lina Òdena, estaban otras camaradas, jóvenes mujeres del proletariado, que demostraron saber luchar y morir por las ideas que les inflamaba el corazón.

Lina participà als “Fets d'octubre” de 1934

Abriendo la marcha iban dos camiones y tres automóviles. En uno de los camiones iban varias compañeras, escoltadas por dos obreros con fusil.

Lina Òdena no quiso tomar asiento. Con su fusil al hombro, fue un miliciano más, el único miliciano con faldas que se mantuvo firme hasta el fin, andando a pie, como los mejores hombres de la columna, obreros de todas las tendencias, comunistas, socialistas, sindicalistas, incluso algún anarquista que se había adherido al grupo y varios afiliados a Estat Català.

Lina Òdena iba en cabeza. Llevaba el fusil con una maestría, con una marcialidad asombrosa. Al final de la columna iban otras camaradas, llenas de espíritu y de fe revolucionaria. Llevaban también fusil. Pero éstas, en las interminables revueltas de la carretera de la Rabasada, vieron quebrantado su coraje y su resistencia. Antes de llegar a la mitad hubieron de subir en los coches.

Lina participà als “Fets d'octubre” de 1934

revolucionarias. Se había distinguido bastante. Se la consideraba mucho y se la amaba más. Pero aquellas jornadas dolorosas y terribles de octubre de 1934, aquella noche y aquella mañana, colocaron a Lina Odena en el lugar preciso que merecía su temple, su grande alma de rebelde, modelo de tenacidad y de disciplina, de constancia y de fe en los destinos de las generaciones obreras.

En el octubre catalán, Lina destacó como una gran luchadora, como una mujer de temple excepcional, apta para la tribuna, apta para la literatura revolucionaria, apta también para el fusil, para la lucha dura y sangrienta, para los parapetos de la libertad.

Fue en octubre cuando Lina mostró, ante los ojos asombrados de sus camaradas, un aspecto totalitario de su formidable personalidad, de lo que había llegado a ser, gestándose en el seno del Partido, en el trabajo y en las luchas diarias, aquella juventud optimista y fuerte de muchacha proletaria.

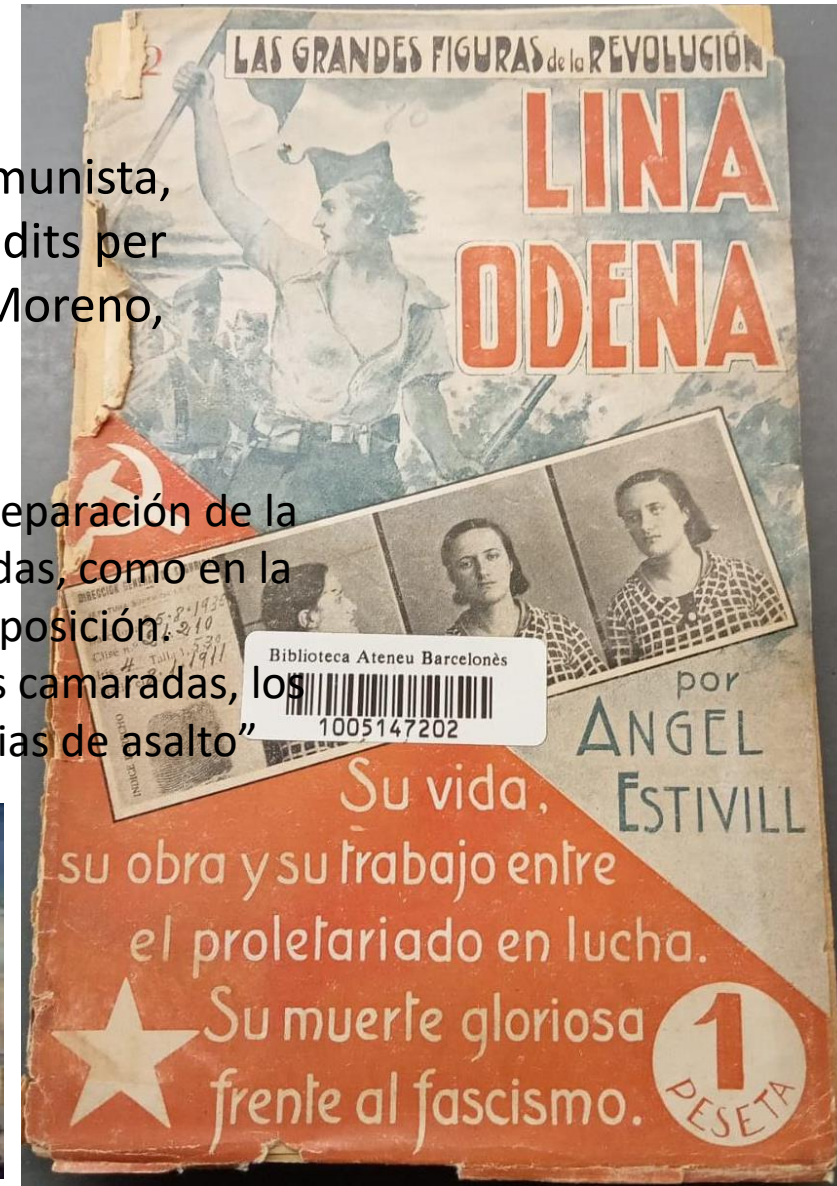
Octubre fue el espaldarazo al nuevo caballero andante del ideal. La nueva Juana de Arco vestía, aquella terrible noche de octubre, sus primeras armas en el combate callejero, en el combate en campo descubierto, dando cara al enemigo, dando cara a la guardia civil, sin temblar ante el augurio funerario de los charoles negros chispeando al sol de la mañana desastrosa...

Aquella noche de terrores colectivos, y aquella mañana de fuegos y de sangre, la pequeña compañera, la hermana, la camarada de los jóvenes comunistas de Cataluña, fue la novia del heroísmo. Y la desposada portóse (sic), en el himeneo, como mujer, mujer brava y entera...

Lina participà als “Fets d'octubre” de 1934 (proclamació de “l’Estat Català de la República Federal Espanyola”)

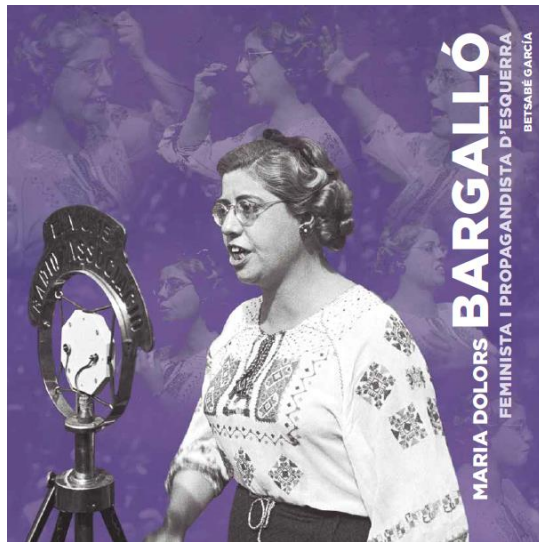
“La Lina va recórrer en aquells dies tots els locals on es reunia la Joventut Comunista, avisant-los dels fets que s’acostaven i intentant organitzar grups de joves decidits per tal que se sumessin al moviment que estava a punt de produir-se”. (Manuel Moreno, *Lina Òdena. Lluita de dona*)

“Lina Odena fue una dirigente a la altura del momento. (...) Tomó parte activa en la preparación de la insurrección, tanto en la parte moral, escribiendo artículos y arengando a sus camaradas, como en la busca y preparación de las pocas armas que tuvo aquellos días la clase obrera a su disposición. Discutió y trabajó como dirigente. Y trabajó y luchó como militante. A la cabeza de sus camaradas, los muchachos de las juventudes, recibió en varias ocasiones los matrazazos de los guardias de asalto” (Angel Estivill, *Lina Odena*)

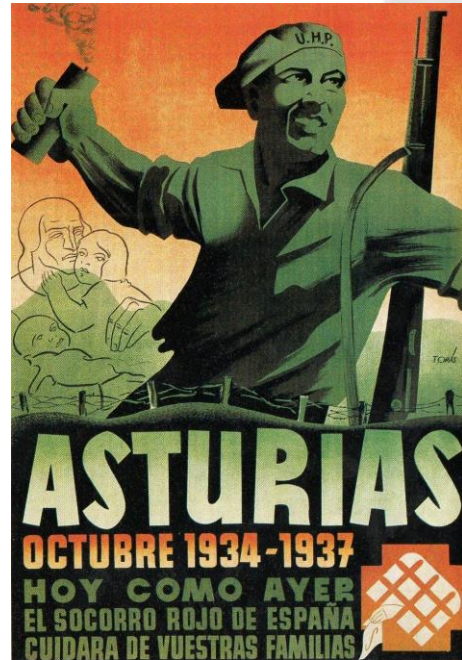
Lina impulsa la solidaritat amb Astúries

- Creació de l'Associació per recollir en famílies la Infantesa Abandonada. Seu a l'Ateneu Politècnic. +200 nens asturians van ser acollits a Catalunya.
- Impulsores: Dolors Bargalló (ERC) i Lina Òdena (PCC).

“Beneméritas mujeres proletarias oyeron los clamores de la infancia obrera abandonada de Asturias” (Àngel Estivill)

Vuitè text
seleccionat
(12/4/1935)

“OCTUBRE”

INFANTS D'ASTURIAS A CATALUNYA

LINA ÓDENA, OCTUBRE, N° 3
12.4.1935

El Fet que centenars d'infants asturians estessin en perill de mort de fam i de misèria degut a les greus circumstàncies que travessen llurs pares, ha posat dempeus a una munió de dones de Catalunya que esperonades per l'afany d'arrencar de la mort als fills dels miners d'Asturies, en las tasca de portar-los a Catalunya per a col·locar-los en famílies, per tal que no els hi manqués el pa i l'escalf amorós que li fes menys penós l'allunyament dels si de llurs pares.

L'Associació Pro Infants Desemparats d'Octubre, integrada per dones de totes les tendències, porten amb èxit el seu comès. El dilluns dia 1 va sortir vers Madrid una delegació

de l'esmentada Associació per tal de fer-se càrrec dels infants que la Comissió Pro Infància Obrera de Madrid havia anat a cercar a Astúries.

Els infants ofereixen un aspecte llastimós. La fam ha fet estralls en els seus petits organismes. Els nens petits ploren enyorant la mare que no els hi pot donar pa i que llurs pits resten secs per la misèria; els més grandets ja comprenen la tragèdia que estan passant. Un d'ells plora en silenci i quan se li diu per què plora mentre els petits no, contestà amb el semblant adolorit; "Es que ells no coneixen la vida".

Fan nit a Madrid. La Casa del Nen ofrena gentilment llur estatge als infants asturians. Quan al matí la delegació catalana va a cercar-los, ja han canviat quelcom el seu aspecte i jugant al peu dels pins ma juguines amb que els van obsequiar a la Cada del Nen.

octubre

Any 1 - Número 1

Barcelona, 20 de Març de 1935

Preu: 15 ct.

Aquest número ha passat per la censura

Novè text
seleccionat
(27/4/1935)

COM VIU LA JOVENTUT A CATALUNYA

LINA ÓDENA, OCTUBRE, N° 7
27.4.1935

Un aprenent metal·lúrgic de Reus, em deia no fa gaires dies que ells al primer any d'aprenentatge guanyen sis pessetes setmanals, al segon 12, al tercer 18; però quan han acanat l'aprenentatge, es troben sense feina la carrer, a l'ensem que ells no poden directament plantejar cap queixa a la patronal, ni plantejar llurs reivindicacions al sindicat, sinó és per mitjà de llurs pares. Avuí es troben a reus, 1000 joves que han acabat l'aprenentatge i es troben al carrer sense feina i sense esperances de trobar-ne, no obstant hi ha aprenents de segon i tercer any que cobren 12 i 18 pessetes setmanals i realitzen la feina igual que un fadrí.

Una noieta teixidora també m'ha explicat que ella porta dos telers i que difícilment es treu 20 pessetes a la setmana quan aquesta és sencera i damunt d'això reben mal tractes i són insultades per alguns encarregats poc escrupulosos.

També he parlat amb una jove d'un forn de vidre de Barcelona que porta sis anys treballant al mateix lloc i guanya, 24 pessetes setmanals, quan realitzen una jornada esgotadora, en mig del foc i amb un treball que els hi destroça els pulmons. Del que quanvem no en tenen prou ni per la roba que destrossen.

Desè text
seleccionat
(26/1/1935)

“OCTUBRE” (Segona època)

UNIFICACIÓ JUVENIL. UNA SOLA JOVENTUT!

LINA ÓDENA, OCTUBRE (SEGONA ÈPOCA), Nº1
26.1.1935

A mida que la lluita s'intensifica i que la joventut, per impuls natural de la mateixa, forja pas a pas la unitat d'acció es nota amb més força la necessitat d'unificar les forces de la joventut treballadora i pagesa en una sola joventut.

Nosaltres som partidaris fervents d'una tal unificació i el nostre esforç va encaminat a formar una sola joventut que educi a les masses de la joventut catalana en l'esperit de la lluita de classes, de l'internacionalisme, en la lluita per llurs interessos, contra el feixisme i la guerra imperialista: ensenyar-li la justesa del marxisme-leninisme.

Voler fer una tal organització dient que s'ingressi en bloc en la joventut comunista o socialista és sencillament una absorció i es caure un sectarisme perjudicial per aquesta unificació que tots desitgem.

De la fusió de totes les joventuts revolucionàries (independentment de la fusió dels partits) n'ha de sortir una organització més ampla i popular de les que existeixen fins avui.

Pero això nosaltres hem dit i diem a la JSC i del PCP, i a les JSS i del BOC que, fusionar les diferents organitzacions de la joventut ha de tenir per objecta aplegar a la majoria de la joventut obrera i pagesa de Catalunya en una sola joventut.

25/8/1935: Detinguda a Barcelona en una manifestació organitzada pel Socorro Rojo per exigir la llibertat dels presos d'octubre

Dirección General de Seguridad
Jefatura Superior de Policía

Aquesta detenció va impedir la Lina Òdena assistir, el 25 de setembre, al VI Congrés de la Internacional Juvenil Comunista que es va celebrar a Copenhaguen.

Barna.- 25 - 8 - 1935
Cliché. - 21.210
Iris. - 4
Talla. - 1.530
Nació el 8 - I - 1911.

PAULINA ODENA GARCIA
COMUNISTA DEL S. R. I.

Nacida en Barcelona. H. De José y de María Dolores. Vive Lluís (sic) Pellicer, sin número.

Novembre/1935. Lina fa una crida a la Unió de Joventuts Socialistes del PSOE, del BOC, i d'altres organitzacions juvenils

El gener del 1936 es van celebrar les primeres reunions, en les que hi van participar:

- Estat Català
- BOC
- Bloc Escolar Nacionalista
- Joventuts Socialistes
- Nosaltres Sols! (els nacionalistes més radicals)

“Lina Odena tomó parte, como miembro del comité Nacional de Juventudes, en muchos congresos, en muchos mítines de unificación.”

11è text
seleccionat
(2/1/1936)

FRONT POPULAR DE JOVENTUTS

LINA ÓDENA, OCTUBRE (SEGONA ÈPOCA), Nº 2
2.1.1936

Creure que amb els canvis operats en el govern ja està guanyada la batalla, és abandonar-se desarmats en mans de l'enemic.

La joventut de Catalunya vol lluitar, vol unir-se pe defensar el seu dret a la vida, a la llibertat i a la cultura. La Joventut Comunista de Catalunya propugna per la formació d'un front de joventuts que porti la lluita de la joventut catalana per les seves aspiracions. La crida ardent feta a totes les Joventuts per un destacat orador de l'Esquerra en el grandíós miting del Price, ha d'ésser feta realitat.

La joventut ha estat sempre, en tots els moments de la història de Catalunya, valenta i heròica, i com abans ha de continuar essent-ho.

També estem d'acord en lluitar per les reivindicacions econòmiques, polítiques i culturals de la joventut treballadora i del dret a viure de la joventut en atur forçós, mitjançant l'organització de casals-refugis, d'assistència i cultura, la intensificació d'obres públiques i de la concessió de subsidis i serveis de transport i ferrocarrils gratuïts.

QUÈ IMPEDEIX LA UNITAT D'ACCIÓ DELS JOVES LLIBERTARIS?

La necessitat de realitzar la unitat d'acció per la lluita contra la pena de mort, per la llibertat dels presos i contra les provocacions feixistes i la guerra, és una necessitat tan urgent, que cal que tot la Joventut treballadora independent de sa A. Ideologia, es posi d'acord per lluitar i aconseguir triomfar en aquestes sentides per a tota la Joventut explotada i de sentiments elevats.

La contestació negativa a les proposicions publicades a "Solidaridad Obrera" del dia 7, proposicions que no impliquen cap concessió ideològica per ningú, si no únicament la lluita activa contra la pena de mort, la llibertat dels presos, ens ha sorprès dolorosament perquè estem segurs que aquesta negativa no és el sentir de la massa de la Joventut Llibertària.

Es que, companys, llibertants, no us sentiu retorçats quan en els mitings contra la pena de mort rebeu l'adhesió de centenars de milers d'obriers anarquistes i de les altres tendències?

Dona, cal aquesta acció reforçar-la i estendre-la allà on viu i treballa la Joventut per a fer-li sentir el perill en què es troben els obrers que els tribunals de la burgesia condemna a mort de pensar i actuar en revolucionari.

LINA ÓDENA, OCTUBRE (SEGONA ÈPOCA), N° 3
10.1.1936

12è text
seleccionat
(10/1/1936)

13è text
seleccionat
(17/1/1936)

UNIFICACIÓ JUVENIL

LINA ÓDENA, OCTUBRE (SEGONA ÈPOCA), N° 4
17.1.1936

El darrer Congrés de els JSS ha estat un pas seriós en la transformació de la esmentada Joventut. En les resolucions del esmentat Congrés, a part d'altres assumptes, reconeixen de ple la tesi marxista de l'autodeterminació dels pobles i l'aplicació pràctica d'aquesta consigna a Catalunya.

Saluden amb entusiasme aquest pas donat per les JSS. Es pot dir -sense que s'ofengin els companys socialistas- que fins ara han viscut d'esquena a la realitat de Catalunya, com són els fets vius i les característiques i problemes completament diferents de les d'Espanya.

Per això quan nosaltres, conseqüents amb la concepció marxista de l'alliberament dels pobles, ens dirigien vers les JSS, topaven amb aquesta actitud tancada de la negació d'un fet que es nota a cada pas i a cada moment de la vida de Catalunya.

Gener de 1936: Lina marxa a Madrid per col·laborar amb Dolores Ibárruri a la campanya electoral de febrer del 36

Mitin de Pasionaria en la Plaza de Toros de Madrid (febrero de 1936). Detrás de ella, Rafael Alberti. En primer plano, de espaldas tras el del sombrero, Lina Odena.

14è text
seleccionat
(31/1/1936)

LINA ÓDENA, OCTUBRE (SEGONA ÈPOCA), Nº 6
31.1.1936

L'atenció fonamental del nostre Congrés s'ha concentrat en la situació greu en què troba la generació del món i els mitjans millors per sortir d'aquesta situació.

L'esdevenidor de la Joventut seguei el camí actual, no es gens falaguer. Si és la Joventut obrera es trona en que els reduïts jornals que cobra no l'hi permeten pas alimentar-se con necessita i molt menys vestir-se decentment, instruir-se i gaudir dels divertiments propis de la joventut.

Això quan treballa. Ara, en quedar-se sense feina, la seva situació esdevé desesperada, ja que, sense menjar ha de vagar d'un cantó h'altre de la ciutat, sense refugis i sense esperança de que demà acabarà el seu calvari.

La Joventut pagesa sent amb molta més força el pes de la misèria en que es troben els seus pares perquè són joves i tenen els ulls oberts vers una vida millor i no es poden resignar a viure i morir en la situació en que es troben.

Però també els Joves estudiants, els fills de la petita burgesia laboriosa, senten damunt les espatlles el pes de la situació, de l'empobriment general, de l'opressió i no veu l'esdevenidor clar, si no prenyat de nuvoladas negres.

S'afilia al *Sindicato de la Aguja* de Madrid

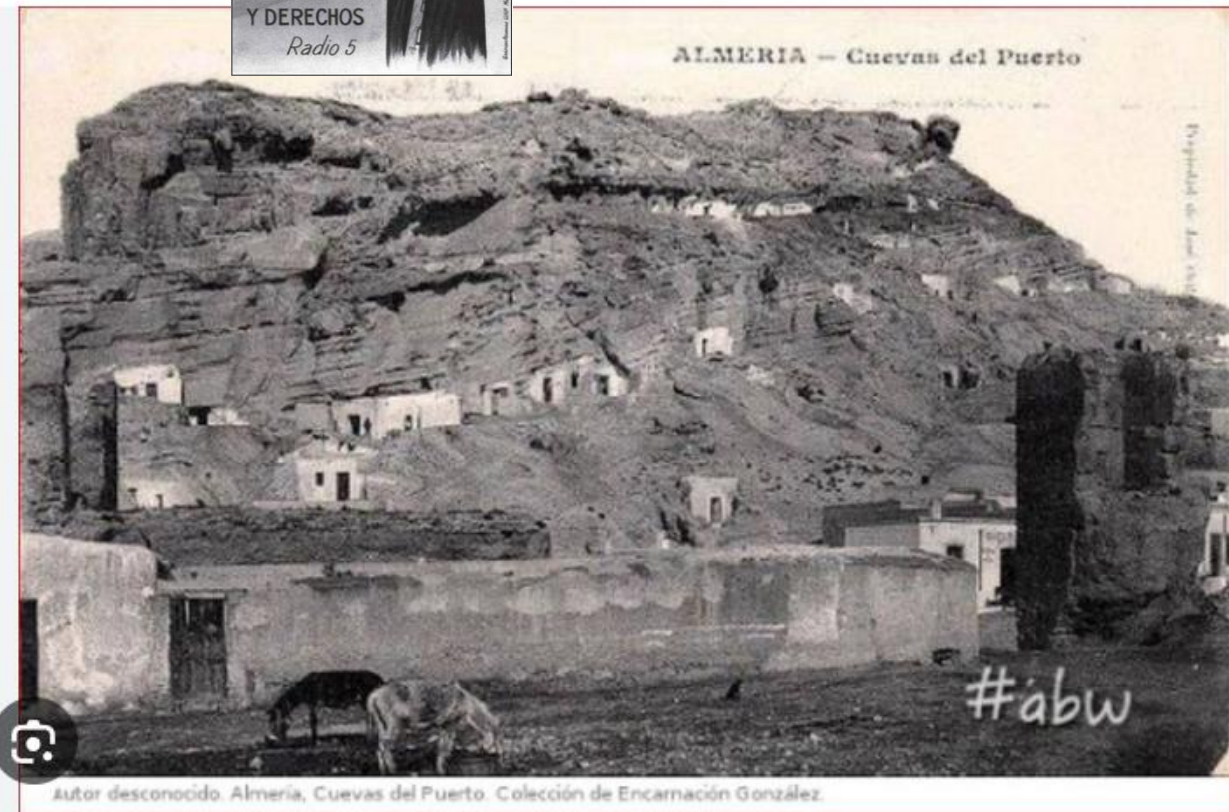
Va treballar en la campanya d'agitació que aquest sindicat va dur a terme amb motiu d'una vaga, la qual cosa li va donar força fama entre les treballadores.

Març de 1936. Treballa al projecte d'unificació de les Joventuts Socialistes i Comunistes: JSU (Joventuts Socialistes Unificades)

No hi ha bones relacions amb alguns companys socialistes, amb els que es debatia com havia de ser el procés unitari. En concret amb el Secretari General de les joventuts, en **Santiago Carrillo**, amb el que te enfrontaments molt seriosos. Ella suposava que a causa d'aquests desacords era enviada fora de Madrid quan s'havien de prendre algunes decisions importants.

17/7/1936: Lina es enviada a Almería per la *Comisión Nacional de Unificación* per a presidir el Congreso de Unificación de aquella província

Autor desconocido. Almería, Cuevas del Puerto. Colección de Encarnación González.

18 de juliol de 1936 (i següents): Cop d'estat militar. Lina està a Almeria

“Estaba en Almería cuando los fascistas realizaron aquello que ella presumía. Pero la canallada inmensa la encontró, como en el octubre catalán, presta a la lucha, presta al sacrificio. En Almería cogió el fusil. Fue el enlace ideal en los frentes de Guadix y de Granada. En Murcia organizando brigadas de mujeres para trabajar en el frente. En Granada hablándoles y organizando dos fábricas textiles para las perentorias necesidades de las Milicias...”

En ningún momento, desde el 19 de julio, dejó de ser Lina Odena.”

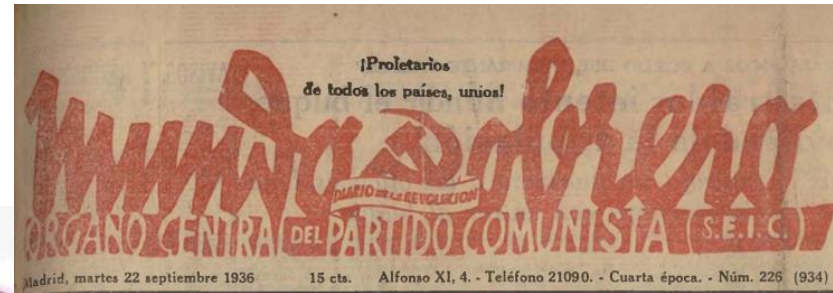
18 de juliol de 1936 (i següents): Cop d'estat militar. Lina està a Almeria

- S'involucra de ple en la defensa de la República: Es suma als esforços organitzatius del diputat comunista Adriano Romero.
- Es posa al front d'una columna amb important presència de tropes d'aviació de la base d'Armilla (Múrcia). Vesteix el mono d'aviació.

Forma part de la redacció de *Mundo Obrero*

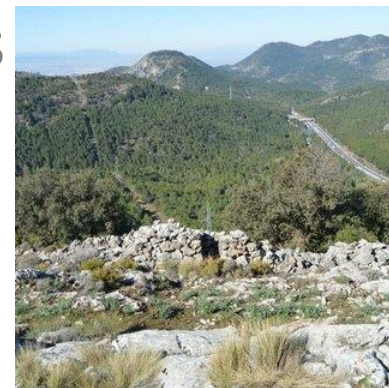
- Envia informació i fotografies a Madrid de la marxa de la guerra.
- Es desplaçava en un cotxe Fiat Balilla, al que s'indicava que era de *Mundo Obrero*

Lina estableix el seu “*Cuartel general*” a Guadix, primer, i a Huétor-Santillán després.

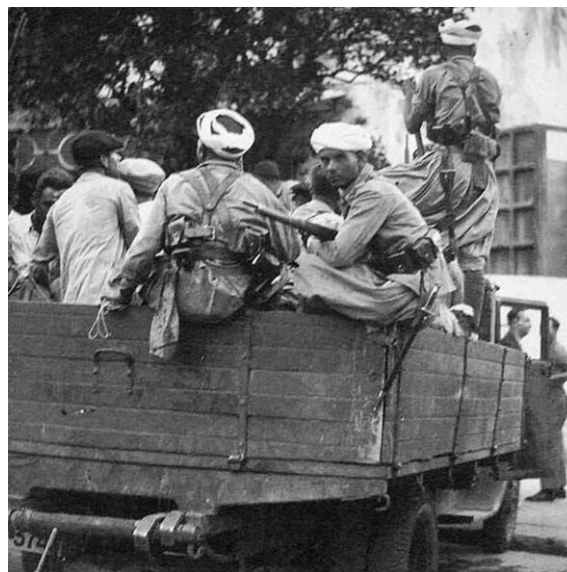

- Inici d'un procés de col·lectivització de terres.
- Organitza la toma de Granada des del Noreste: columna de soldats d'UGT, CNT, mariners del port d'Almeria, soldats de Cartagena i Alacant, milícies de partits d'esquerres, etc.
- 28 de juliol: marxa cap a Granada. Paren a Huétor-Santillán. Els sollevats tenen notícies d'aquesta parada.
- Lina Òdena ordena la retirada dels seus soldats des de Huétor-Santillán al Puerto de La Mora.
- Moviments de la columna durant agost i la meitat de setembre.

Lina es la cap de la columna republicana que va intentar conquerir Granada

El seu intent d'alliberar Granada va quedar frustrat degut a l'arribada de tropes de la Legió i "Regulares" a través de la connexió aèria establerta per Queipo de Llano.

Dos viatges a Madrid, amb el diputat comunista Antonio Pretel, per demanar armes al govern republicà

15è text seleccionat (3/9/1936). L'últim article

Juliol PERIÒDIC DE LA JOVENTUT

Les terres d'Aragó són
les terres de les nostres
llibertats. Enèrgics i se-
gurs, endavant sempre
en la nostra ofensiva!

Any II - Núm. 36 - Barcelona, 4 de
setembre del 1936 - Preu: 20 cèntims

Volem unir tota la joventut perquè estimem Catalunya

Endavant joventut catalana! Vers la Victòria

Un dels nostres objectius és...
la unitat dels catalans de la República...
la defensa del nostre país...
la defensa dels nostres drets...
la defensa dels nostres interessos...
la defensa dels nostres llibertats...
la defensa dels nostres valors...
la defensa dels nostres principis...
la defensa dels nostres ideals...
la defensa dels nostres aspiracions...
la defensa dels nostres esperances...
la defensa dels nostres somnis...
la defensa dels nostres il·lusions...
la defensa dels nostres esperances...
la defensa dels nostres somnis...
la defensa dels nostres il·lusions...

una gran unitat, de cara a la República...
per les llibertats de Catalunya...
per la pau i l'ordre...
per la defensa del nostre país...
per la defensa dels nostres drets...
per la defensa dels nostres interessos...
per la defensa dels nostres llibertats...
per la defensa dels nostres valors...
per la defensa dels nostres principis...
per la defensa dels nostres ideals...
per la defensa dels nostres aspiracions...
per la defensa dels nostres esperances...
per la defensa dels nostres somnis...
per la defensa dels nostres il·lusions...

El nostre objectiu és...
la unitat dels catalans de la República...
la defensa del nostre país...
la defensa dels nostres drets...
la defensa dels nostres interessos...
la defensa dels nostres llibertats...
la defensa dels nostres valors...
la defensa dels nostres principis...
la defensa dels nostres ideals...
la defensa dels nostres aspiracions...
la defensa dels nostres esperances...
la defensa dels nostres somnis...
la defensa dels nostres il·lusions...

El nostre objectiu és...
la unitat dels catalans de la República...
la defensa del nostre país...
la defensa dels nostres drets...
la defensa dels nostres interessos...
la defensa dels nostres llibertats...
la defensa dels nostres valors...
la defensa dels nostres principis...
la defensa dels nostres ideals...
la defensa dels nostres aspiracions...
la defensa dels nostres esperances...
la defensa dels nostres somnis...
la defensa dels nostres il·lusions...

El nostre objectiu és...
la unitat dels catalans de la República...
la defensa del nostre país...
la defensa dels nostres drets...
la defensa dels nostres interessos...
la defensa dels nostres llibertats...
la defensa dels nostres valors...
la defensa dels nostres principis...
la defensa dels nostres ideals...
la defensa dels nostres aspiracions...
la defensa dels nostres esperances...
la defensa dels nostres somnis...
la defensa dels nostres il·lusions...

“JULIOL”

SENSE TÍTOL

LINA ÓDENA, JULIOL, N° 1
3.9.1936

Una emoció profunda he sentir en retornar a Catalunya. És la terra estimada; més estimada, si cap, quan s'està absent d'ella. Jo no estava al costat vostre els dies angoixosos del 6 d'Octubre (sic), però estava en terres llunyanes al costat d'altres companys que també han lluitat i lluiten heròicament per acabar amb el feixisme que ha endolat la formosa terra de Catalunya i Espanya.

El primer esclat m'agafa a Almeria, no em trobava presidint el Congrés d'Unificació de les Joventuts. L'esmentat Congrés es transformà en la preparació de les nostres forces per a fer front a la situació. La nostra Joventut, amb energia i entusiasme es posà al front dels grups armats que sosteen xocs amb les forces rebels.

Després, entre heròicament les forces d'aviació escapades de Granada i que decideixen la lluita, junt amb l'Escuadra. El primer combat és guanya; els camperols van als seus pobles a reduir els feixistes i la Guàrdia Civil rebel.

Almeria resta tranquil·la, però cal ajudar Granada. Surt una columna i conquesta Guadix; ràpidament se'n forma una altra i a bord del creuer "Llibertat" marxen vers Motril, on la columna de Màlaga ja havia reduït els facciosos.

Després marxo a Guadix, on lluiten forces heròiques; re trobo els amics d'aviació que van decidir la lluita d'Almeria; marins de San Javier, la majoria de catalans i milícies d'Alacant, Murcia, Cartagena, Almeria i Guadix, forces de l'exèrcit; tots rivalitzen en actes d'heroisme.

El front de Granada, que opera ja a les portes de la ciutat, s'omple cada dia de glòria, i cada dia obté noves victòries; la resistència a l'enemic és salvatge, és dura malgrat la desmoralització que hi ha entre ells, però més dura és la nostra terra, destruint els que l'han deshonrada.

Heroisme al front: l'avançada... però cal que la joventut al front de batalla actui com si estigués al front de la guerra. En totes les indústries que es relacionen amb la guerra, la joventut catalana ha d'intensificar i millorar la producció.

14/9/1936 (11 dies després del seu últim article:
detenció i mort *per suïcidi* (25 anys) al topar-se amb
un control falangista a la “Cuesta de Cabezas”
(Albolote)

Control falangista en la Cuesta de las Cabezas, donde detuvieron a la jefa comunista (tomada un mes antes, 12 de agosto de 1936).

Coche de Lina Odena con el que fueron erróneamente a las filas falangistas el 14 de septiembre de 1936.

14/9/1936: detenció i mort *per suïcidi* (25 anys) al topar-se amb un control falangista a la “Cuesta de Cabezas” (Albolote)

Y ahora, el ataque criminal de los fascistas te ha hallado dispuesta a la acción, a la lucha, al sacrificio, al heroísmo.

Esta vez no hemos podido luchar juntos.

Y tú has caído.

Yo no te he visto caer. Pero sé que tu último gesto ha sido digno. Que tu último esfuerzo fue cerrar el puño en una amenaza sangrienta a los criminales, a los asesinos, a los cuervos de nuestra historia, a los vampiros de nuestros pensamientos y de nuestra sangre.

Yo no te he visto caer; pero sé que lo has hecho con dignidad: Que has ido a engrosar la lista gloriosa de nuestros mártires...

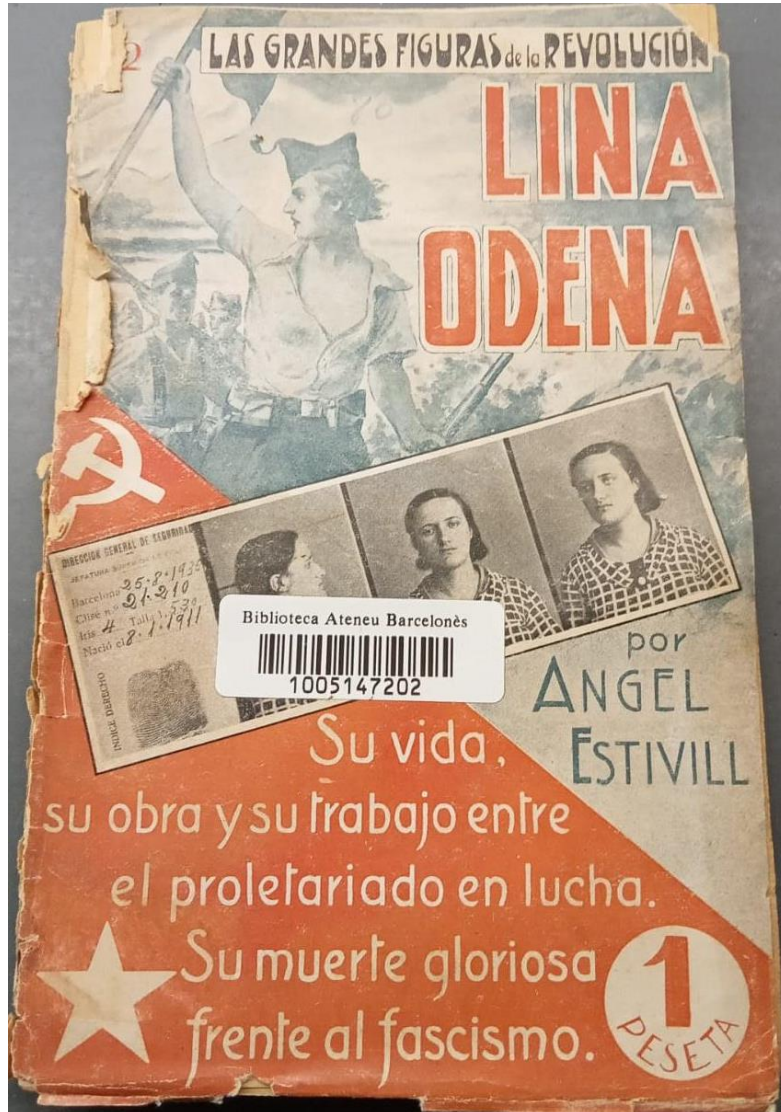

“(...) muere, cantada por los poetas de la revolución, entre Guadix y Granada, muerta por sí misma, antes de entregarse, viva, a la injuria carnal de los chacales moros.”

Per acabar, recordem les fonts

- Àngel Estivill, 1936

- Manuel Moreno, Fundació Pere Ardiaca, edita Debarris, Barcelona, 2008

ISBN: 978849353428-8

9 788493 534288

DL: B-48871-2008

FUNDACIÓ
PERE ARDIACA
www.fpereardiaca.org

Av Portal de l'Àngel, 42, 2n A
08002 Barcelona
Tel. 935114458

Edita:

DeBARRIS

Perla, 31 bxs.
08012 Bxs.
www.DeBarris.com

Col·lecció d'altres Núm. 21

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

Imprimeix:
Creacions Gràfiques Canigó

Presentació	5
A manera d'introducció i agraïments	9
Antecedents	11
La Segona República	13
L'ingrés al PCE	15
Les joventuts comunistes	21
Abandonament del sectarisme	31
La creació del Partit Comunista de Catalunya (PCC)	35
El I Congrés del PCC	43
El Front Únic i les Aliances Obreres	47
Antecedents dels fets d'octubre	51
Els Fets d'Octubre	55
La crisi a la direcció del PCC	59
A la UJCE	65
La guerra i la mort	69
Cronologia d'articles periodístics de Lina Ódena	73
Escrits de Lina Ódena	75
Testimonis	117
Poemes a Lina Ódena	138
Bibliografia	157

manuel moreno

Lina Ódena **lluita de dona**

Enllaços

- <http://www.elindependientedegranada.es/blog/paulina-odena-garcia-lina-odena>
- <https://granadamemoriahistorica.es/?p=604>
- <https://pcandalucia.org/paulina-odena-garcia-lina-odena/>
- <https://www.lavozdealmeria.com/noticia/12/almeria/205400/la-triste-historia-de-lina-odena>